

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

1 21 מאי 2019
2

לפני:
כב' השופט תומר סילורה
נציג ציבור (מעסיקים) גב' מיכל שמר

התובעים
1. אורית ויזל
2. נתנאל ויזל
3. בנימין ויזל
4. רינת ויספיש
ע"י ב"כ: עו"ד כפיר דיין דובב

הנתבעת
נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק
ההסתדרות
ע"י ב"כ: עו"ד תומר אלטוס

3
4

פסק דין

5

6

7

1. לפנינו תביעת ארבעת ילדיו של מר אבימלך ויזל ז"ל (להלן: "המנוח") המבקשים לפדות את הכספים שצבר המנוח בנתבעת (להלן גם: "קרן הפנסיה") כסכום חד פעמי.

8

9

העובדות הרלבנטיות

2. המנוח, יליד 13.1.46, הצטרף לקרן הפנסיה באמצעות מעסיקו, 'סולל בונה' בחודש אוגוסט 1965, כאשר הפקדת דמי הגמולים האחרונה בגינו התקבלה בחודש ספטמבר 2005 בגין שכר אוגוסט 2005.

10

11

12

ביום 18.10.12 אושפז המנוח במצב סיעודי קשה במחלקת פגועי ראש בבית החולים 'אלישע' כחולה סופני במלנומה, נגעים סרטניים בבלוטות התריס, ובמצב תודעתי נמוך.

13

14

3. בסיכום האשפוז מיום 26.12.12, קבע פרופסור סוסטיאל:

15

16

"מבחינה תפקודית, החולה תלוי בזולת בכל אפיקי ה-ADL:

17

מרותק לכיסא גלגלים, אינו שולט בסוגרים, זקוק לצנתור

18

קבוע של כיס השתן, תלוי לחלוטין בפעולות אכילה, הלבשה

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 27193-10-16

- 1 **ורחצה, זקוק להשגחה צמיתה לאורך כל היממה לנוכח מצבו**
2 **בלבולי."**
3
- 4 .4 החל מחודש ינואר 2013, בהגיעו לגיל 67, היה זכאי המנוח לקצבת זקנה מהנתבעת או
5 לחילופין למשיכת הכספים הצבורים (תוך 60 יום). במהלך תקופה זו, לא ביצע המנוח כל פניה
6 לקרן הפנסיה.
- 7 .5 המנוח נפטר בתאריך 29.3.13, 58 ימים לאחר הגיעו לגיל פרישה, והותיר אלמנה וארבעה
8 ילדים בוגרים.
- 9 .6 אלמנתו, גבי יהודית ויזל ז"ל, עברה בשנת 1999 תאונת דרכים קשה ונפגעה בגזע המוח.
10 בעקבות הפגיעה, אושפזה במצב וגטטיבי מיום התאונה ועד לפטירתה ביום 1.1.14.
- 11 .7 התובענה דן הוגשה על ידי ארבעת ילדיו של המנוח, הם יורשיו.
- 12 **טענות התובעים**
- 13 .8 בחודש יוני 2014 פנו התובעים לקרן הפנסיה בבקשה למשיכת הכספים הצבורים בתוכנית
14 המנוח (בסך 786,850 ₪), זאת בהתאם להנחיה של נציגת הקרן, גבי הדס קתוע-הראל (להלן:
15 "גבי הדס").
- 16 .9 בחודש יולי 2014 נתקבלה תשובת קרן הפנסיה כדלקמן:
- 17 **"יובהר כי לאור זכאותו של המנוח לקבלת פנסיית זיקנה**
18 **ולאור זכאותה של אלמנתו לקבלת פנסיית שאירים בגינו**
19 **לאחר פטירתו, לא קיימת אפשרות לביצוע משיכה הונית של**
20 **כספי המנוח מקרן הפנסיה אלא קבלת הסכומים המצוינים**
21 **לעיל בלבד"**
- 22
- 23 .10 ביום 13.1.13 פרש התובע לגמלאות. באותו תאריך יכול היה לבקש קצבת זקנה או לחלופין
24 בתוך 60 ימים, לבקש משיכה הונית (כסכום חד פעמי). בפועל, המנוח לא מילא טפסים ולא
25 בחר את אחת מהאפשרויות הנ"ל משום שמצבו הבריאותי באותם ימים מנע ממנו לפנות
26 לקרן הפנסיה.
- 27 .11 מצבו של המנוח בחודש ינואר 2013, עת היה מאושפז עם דמנציה קשה, לא אפשר לו בשום
28 צורה לקבל החלטה בדבר משיכת הכספים ולכן לא נעשה דבר ואין מדובר בניסיון לביצוע
29 מניפולציה לשם השאת רווחים על כספי הקרן. אלמנתו הייתה אף היא במצב קשה, כאשר
30 ימיה ספורים, ולא היה כל היגיון לבקש עבורה קצבת שאירים.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

1 לגישת התובעים, לא יתכן כי בשל היותו מאושפז תימנע ממנו הזכות (כיום - זכותם) לבצע
2 משיכה של סכום עתק ותשובת הקרן כי לא קיימת אפשרות למשיכה הונית אינה עולה בקנה
3 אחד עם לשון התקנון ואף סותרת אותו.
4 סעיף 48א לתקנון הקרן קובע: .12

5 "א. מבוטח או מבוטח לשעבר רשאי למשוך כספים שנצברו
6 בחשבונות בקרן, ובלבד שהתקיימו כל התנאים האלה:
7 (1) המבוטח או המבוטח לשעבר הגיש לקרן בקשה
8 למשיכת כספים שנצברו בחשבונו וצירף לה כתב ויתור,
9 בטופס שהכינה לכך הנהלת הקרן, בו הוא מוותר על
10 זכאותו לקבלת קצבה כלשהיא מהקרן;
11 (2) נותקו יחסי עובד ומעביד בין המבוטח לבין מעבידו;
12 (3) המבוטח לא קיבל מהקרן קצבת נכות במשך תקופה של
13 12 חודשים או יותר או עבור חודש אחד או יותר במהלך
14 התקופה של 60 חודשים לפני חודש הזכאות הראשון
15 שלו לקצבת זקנה;
16 (4) במועד הגשת הבקשה המבוטח אינו מקבל קצבת נכות
17 או קצבת זקנה מקרן ותיקה אחרת שבהסדר"

18
19 התובעים טוענים כי המנוח עומד בכל תנאיו של סעיף זה, פרט למילוי טכני של טופס הבקשה
20 למשיכה. מנגד, הוא גם לא מילא טפסים לקבלת קצבת זקנה. גם נציגת הנתבעת העידה כי
21 מילוי הטופס הוא עניין טכני בלבד (עמ' 27, ש' 17 לפרוטוקול הדיון).

22 סעיף 48ב לתקנון קובע: .13

23 "על אף האמור בסעיף קטן (א), מבוטח שהחל לקבל קצבת
24 זקנה מהקרן או שחלפו למעלה משישים ימים מחודש
25 הזכאות הראשון שלו לקצבת זקנה או שישים ימים מהמועד
26 בו נותקו יחסי עובד ומעביד בין המבוטח לבין המעביד
27 האחרון שביטח אותו בקרן, לפי המועד המאוחר מבין
28 השניים, לא יהיה רשאי למשוך כספים שנצברו לזכותו
29 בקרן..."

30
31

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 קרי, כל עוד לא חלפו 60 ימים מחודש הזכאות לקצבת זקנה, למבוטח הייתה את הזכות
2 להחליט למשוך את הכספים. במקרה שלנו, אם כך, למנוח הייתה הזכות להחליט על משיכת
3 הכספים עד ליום 31.3.13, אולם הלך לעולמו יומיים קודם לכן בטרם הספיק הוא או מי
4 מטעמו למלא את הטופס הנדרש.
- 5 14. בתקופה בה שהה המנוח בבית החולים, לא יכולים היו, הוא או ילדיו, למנות לו אפוטרופוס
6 חוקי ולא סביר לצפות מהם לפעול כך שעה ששהו עם שני הוריהם בבתי חולים ובצמוד למיטת
7 אביהם בימיו האחרונים.
- 8 15. טוענים התובעים כי גב' הדס מסרה מידע נכון ביחס לזכות התובעים כיורשים לפדות את
9 הכספים הצבורים כסכום חד הוני, אולם בקשתם נדחתה על ידי הקרן תחת הנחה לא
10 מבוססת שהמנוח היה מבקש קצבת זקנה (למרות שלא מילא טופס ולא פנה או יכול היה
11 לפנות לברר ביחס לזכאותו). לגישתם, ונוכח מצבו, יותר סביר כי נוכח מצבו הרפואי ונוכח
12 מצבה של אשתו - היה מבקש משיכה הונית.
- 13 16. הנתבעת, במעמדה כ'קופת גמלי' הינה גוף ציבורי המעניק שירותי פנסיה לאוכלוסייה רחבה
14 ומגוונת שתלויה בקצבה המוענקת מכוח תקנון הקרן וההפקדות שביצעו. לא יתכן כי גוף כזה
15 יפגע במבוטח דווקא בשעתו הקשה ביותר בשל החלטה שלא קיבל שעה שלא יכול היה לקבלה.
- 16 17. ההלכה קובעת כי חוזי ביטוח דורשים גילוי מלא ונאמנות מיוחדת ומוגברת, הן מצד המבוטח
17 והן מצד המבטח, זאת נוכח היחסים הממושכים בין הצדדים והציפייה להתמשכותם. חובה
18 זו חלה עליה גם כלפי שאירי ו/או יורשי העמית, ככל שהני"ל נפטר.
- 19 18. דרך התנהלותה של הנתבעת שטענה להליך אחד ויחיד המגדיר זכאותו של המנוח לקבלת
20 קצבת זקנה בלבד לוקה בחוסר תום לה וגרמה להטעיה, שכן למעשה כן הייתה לו האפשרות
21 לבקש את משיכת מלוא הסכום באופן חד פעמי. הנתבעת לא מוסרת את המידע המלא.
- 22 22. מסקנה לפיה ניתן לשלול סכומי עתק ממבוטח או יורשיו רק משום שהמבוטח לא היה במצב
23 רפואי שאפשר לו לקבל החלטה מושכלת בימיו האחרונים, נוגדת היא את תקנת הציבור, ואת
24 חובות תום הלב וההגינות בהן מחויבת קרן הפנסיה.
- 25 19. כמענה לטענת הקרן כי הזכות לקצבה מתגבשת עם האירוע המזכה בקצבה, קרי המועד בו
26 הגיע המנוח לגיל קצבה והמועד בו המנוח נפטר, משיבים התובעים בסיכומיהם כי באשר
27 לקצבת הזקנה עד ליום 30.3.13 היה המנוח זכאי לפנות לקרן ולבצע משיכה הונית חד פעמית
28 של הכספים הצבורים. אשר לפנסיית השאירים, לטענתם לא ביצע המנוח כל פניה לקבלתה
29 ומשכך ניתן לומר כי החליט שנכון יהיה עבורו לקבל סכום חד פעמי.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

20. עוד טוענת הקרן כי התובע נפטר במעמד פנסיונר ולכן סעיף 48 לא חל. בהתאם לתקנון הקרן פנסיונר הוא :

"מי שהקרן משלמת לו קצבת זקנה בהתאם להוראות התקנון"

אין מחלוקת כי לתובע לא שולמה קצבת זקנה ועל כן לא היה במעמד פנסיונר.

21. עוד טוענת הנתבעת כי סעיף 48 מתייחס לתנאים בהם יכול המבוטח בלבד, ולא יורשיו על פי דין או שאריו, למשוך כספים מקרן הפנסיה כסכום חד פעמי. לשם כך, מסתמכת הנתבעת על ע"ע 57896-11-13 סרגיי המר - קרן הפנסיה קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים, 11.11.14.

כתשובה, טוענים התובעים בסיכומיהם כי פסק דין זה אינו קשור לעניין דנן, שכן שם עסקו במשיכת כספים לאחר שכבר הוגשה בקשה לקבלת קצבת זקנה. בנוסף, שם הגישו את התביעה אפוטרופסי המבוטחת, שהיו אפוטרופסיה גם בעודה בחיים, ואילו כאן מדובר ביורשים של מבוטח שנפטר ותובעים בשמו את זכויותיו.

22. בסיכומי התשובה שהגישו התובעים, הם מעלים טענה כי הנתבעת לא עמדה בחובתה ולא שלחה הועדה למנוח המפרטת את זכויותיו טרם הגעתו לגיל פרישה, כפי שהיא נדרשת לעשות בהתאם לתקנה 41 לא לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964. לו הייתה עומדת בפני התובעים הידיעה כי זכותם למשוך את הכספים כאשר המנוח עוד היה בחיים - היו ללא ספק מכלכלים את צעדיהם אחרת ופועלים מיידית למשיכתם. בעניין זה מפנה ב"כ התובעים לפסק דינו של כבוד השופט פוליאק בע"ע 7962-09-17 גלעד גולדשטיין - קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבניין ועבודות ציבוריות, 29.10.18 (להלן: "עניין גולדשטיין").

טענות הנתבעת

23. בין אם המנוח נפטר כפנסיונר ובין אם נפטר כמבוטח, אין מחלוקת כי בעת פטירתו הותר אחריו שאירה (כהגדרת המונח בתקנון), ועל כן לא היו יורשיו זכאים למשיכת הכספים בסכום חד פעמי. יתרה מכך, המנוח לא פנה לקרן בבקשה למשיכת כספים בחייו.

מעבר לכך, לאחר פטירת המנוח ובטרם פטירת השאירה, פנו התובעים לקרן מספר פעמים בבקשה לקבל קצבת שאירים עבורה.

24. טענת התובעים כי לא היו מספיקים למנות אפוטרופוס למנוח בתוך 60 ימים היא טענה בעלמא. עובדה היא כי המנוח לא היה כשיר כבר מחודש אוגוסט 2012 ולכן היו לתובעים 8 חודשים למנות אפוטרופוס ולא 60 ימים.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 התובעת 1, גב' אורית (להלן: "אורית") העידה כי אביה אובחן כחולה במחלה סופנית כבר
2 ביולי 2012 (עמ' 6, ש' 20-22 לפרוטוקול) וכי גם כשמצבו החל להידרדר לא פעלו למינוי
3 אפוטרופוס (עמ' 6, ש' 25-27 לפרוטוקול).
- 4 .25 ביום 10.4.13 ניהלה אורית, מספר שיחות עם מוקד שירות הלקוחות של הנתבעת, במהלכן
5 הועברה אליה ערכה לתביעת קצבת שאירים והוסבר לה כיצד להגיש את התביעה בשם אמה
6 (להלן גם: "השאירה").
- 7 .26 ביום 7.8.13 פנתה אורית פעם נוספת למוקד שירות הלקוחות של הנתבעת. בשיחה זו נמסר
8 לה מידע שגוי לפיו עליה להגיש בקשה למשיכת כספים בשם השאירה. אורית אכן העבירה
9 לנתבעת בקשה זו למשיכת כספים.
- 10 ביום 11.8.13 התקשרה אורית פעם נוספת למוקד הנתבעת והוסבר לה כי עליה להגיש תביעה
11 לקבלת קצבת שאירים בשם אימה. באותו היום, פנתה אורית במייל וציינה כי הם מבקשים
12 לדאוג לאמה לקצבה לה היא זכאית. כלומר, בזמן אמת רצו התובעים לדאוג לאמם לקצבת
13 שאירים ואולם בדיעבד שינו גרסתם לקבלת סכום חד פעמי שהם אינם זכאים לו.
- 14 ביום 14.8.13 פנתה ללשכת פניות הציבור של הנתבעת וביקשה לזרז את הליך קבלת קצבת
15 השאירים.
- 16 .27 ביום 27.8.13 נשלחה לאורית תשובת הלשכה לפניות הציבור, בה הונחתה כי לצורך מימוש
17 התביעה עליה להגיש את הערכה שהועברה לידיה ביום 10.4.13.
- 18 בנוסף, ביום 24.10.13 שלחה הנתבעת מכתב לאורית במסגרתו צוין כי לא ניתן למשוך את
19 הכספים כסכום חד פעמי כיוון שקיימת זכאות לקצבת שאירים.
- 20 .28 בפנייתה של אורית לנתבעת ביום 8.6.14, נמסר לה שוב מידע שגוי, לפיו עליה להגיש בקשה
21 במלל חופשי (השונה מבקשה למשיכת כספים) למשיכת הסכומים הצבורים כסכום חד פעמי,
22 זאת ככל הנראה בשל התעקשותה למשיכת הכספים.
- 23 מספר ימים לאחר מכן, 11.6.14, פנתה אורית פעם נוספת וביקשה לברר את זכאות היורשים
24 לפנסיות להן היו זכאים המנוח והשאירה, בנוסף למשיכת הכספים בסכום חד פעמי.
- 25 אין בעצם העובדה שנציגת הקרן מסרה לתובעת מידע שגוי, כאשר הנתבעת עמדה על תיקונו
26 בזמן סביר, כדי להקים לתובעת זכות שבדין לקבלת כספים, שאינם מגיעים לה על פי התקנון.

27

28

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
29. בחודש יולי 2014 שלחה הנתבעת מכתב לאורית:
- "לאור זכאותו של המנוח לקבלת פנסיית זקנה ולאור זכאותה של אלמנתו לקבלת פנסיית שאירים בגינו לאחר פטירתו, לא קיימת אפשרות לביצוע משיכה הונית של כספי המנוח מקרן הפנסיה אלא קבלת הסכומים המצוינים לעיל בלבד."**
- הסכומים להם היו זכאים יורשי המנוח הינם קצבת זקנה בגינו בסך 13,935 ₪, קצבת שאירים בסך 41,235 ₪ ומענק שנים עודפות על סך 11,707 ₪.
30. ביום 29.7.14 פנתה אורית פעם נוספת לבחינת זכויות היורשים. ביום 19.8.14 ולאחר בחינה נוספת, נשלח לאורית מכתב נוסף:
- "לאור זכאותו של המנוח לקבלת פנסיית זקנה וכן לאור זכאותה של אלמנתו ז"ל לקבלת פנסיית שאירים בגינו לאחר פטירתו, לא קיימת אפשרות לביצוע משיכה הונית של כספי המנוח."**
31. אם כן, נאמר לאורית מספר פעמים כי הזכאות של אמה היא לקצבת שאירים. בכל זאת, מתעקשת אורית להיבנות מאותה טעות שנמסרה לה ותוקנה זמן קצר לאחר מכן באשר לזכאותה למשיכת הכספים.
32. סעיף 48 לתקנון, אליו מתייחסים התובעים, מתאים למבוטח או למבוטח לשעבר, ואילו המנוח בעת פטירתו היה פנסיונר - קרי, הסעיף כלל אינו רלבנטי. נוסף על כך, הסעיף מתייחס ליתומים והתובעים אינם עומדת בהגדרת יתומים בהתאם לתקנות הקרן.
- מעבר לכך, הסעיף קובע שיתומיו של מבוטח שנפטר רשאים למשוך כספים שנצברו בחשבונו בקרן בהתקיים מספר תנאים, אחד מהם הוא שהמבוטח לא השאיר אחריו שאירים. בהקשר זה, אין זה משנה אם מבחינת התובעים לא היה היגיון לבקש קצבת שאירים עבור השאירה משום שימיה היו ספורים, שכן היא אינה זכאית לוותר על זכאותה רק כדי להשיא את זכויותיהם של היורשים.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 הוראה זו עומדת בקנה אחד עם סעיף 49 לתקנון הנתבעת הקובע: .33
- 2 **"נפטר מבוטח, למעט נכה שהיה זכאי לקבל קצבת נכות**
3 **מהקרן או מקרן ותיקה אחרת שבהסדר במועד בו נפטר, ואין**
4 **לו שאירים - יהיו יורשיו של המבוטח על פי כל דין - זכאים**
5 **לקבלת סכום חד פעמי מהקרן שיחושב על פי נוסחת ערכי**
6 **פדיון כאמור בנספח ז' לתקנון."**
7
- 8 בתיק ק"ג 3653409/11 המר סרגיי ואח' - קרן מקפת מרכז לפנסיה ותגמולים, 17.10.13 .34
9 הוגשה עמדה מטעם הממונה על שוק ההון וחסכון במשרד האוצר, לפיה הפרשנות לפיה
10 פנסיונר יוגדר רק לאחר שתשולם בפועל קצבת זקנה אינה עולה בקנה אחד עם עקרונות יסוד
11 בנושא פנסיה ותכלית התקנון האחיד.
- 12 בהתאם ונוכח עמדה זו, בעת פטירתו של המנוח הוא נחשב פנסיונר ויורשיו אינם זכאים
13 למשיכת כספים בסכום חד פעמי. מתן אפשרות לעמית לעבור בין מסלול של קצבה למסלול
14 של פדיון לאחר שנקבעה זכותו לקצבה, וזאת בשל הערכה כי ימיו ספורים ומתוך מטרה
15 למקסם זכויותיו - תביא לערעור היציבות האקטוארית של הקרן ולהגדלת התחייבויותיה על
16 חשבון עמיתים אחרים.
- 17 במסגרת הערעור על תיק זה, ע"ע 57896-11-13 סרגיי המר - קרן מקפת מרכז לפנסיה .35
18 ותגמולים, 11.11.14 נקבע כי הזכאות למשיכת כספים צבורים נקבעת לפי התקנון בלבד,
19 ובהיעדר הוראה מפורשת לגבי זכאות היורשים - אין זכאות.
- 20 בענייננו אין הוראה מפורשת מכוחה זכאים התובעים למשיכת כספים, ועל כן הם אינם
21 זכאים לסעד המבוקש על ידם.
- 22 על פי ההלכה חייבת הנתבעת לפעול אך ורק על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה ואין היא .36
23 רשאית ליתן זכויות העולות על הקבוע בו או להפלות מבוטחים על בסיסו. על היגיון זה
24 חוזרים גם סעיף 78 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וגם תקנה
25 41(ב) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
- 26 סיכום - המנוח לא היה מבוטח אלא פנסיונר שכן הגיע לגיל קצבת זקנה ואין זה משנה אם זו .37
27 משולמת לו בפועל אם לא; התובעים הם יורשיו ולא יתומיו; המנוח השאיר אחריו שאירה
28 שקמה לה זכאות לקצבת שאירים; המנוח לא פנה בחייו לקרן בבקשה למשיכת הכספים
29 ואילו התובעים לא מינו לו אפוטרופוס עם ההתדרדרות במצבו הקוגניטיבי; לאחר פטירת
30 המנוח פנו לקרן מספר פעמים בבקשה לקבל קצבת שאירים עבור אימם, שאין היא זכאית

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 לוותר על זכאותה זו רק על מנת להשיא את זכויותיהם של היורשים - כל אלה מובילים לכך
2 שאין זכאות למשיכת הכספים כסכום חד פעמי.
- 3 אשר למידע השגוי שנמסר לכאורה לתובעים, שהנתבעת עמדה על תיקונו תוך זמן סביר, אין
4 בכך כדי להקים לתובעים זכות שבדין לקבלת כספים שאינם מגיעים להם על פי התקנון.
- 5 38. אשר לפסק הדין בעניין גולדשטיין, הגיש ב"כ הנתבעת בקשה למחיקת סעיפים אלה מסיכומי
6 התשובה של התובעים, שכן מדובר בהרחבת חזית. בבקשתו, הדגיש את ההבדלים שבין עניין
7 גולדשטיין לעניין שלפנינו, כאשר שם למנוח לא הייתה שאירה ובית הדין הארצי התייחס
8 לנסיבות מאוד מיוחדות של העניין (עניין גולדשטיין, עמ' 8, פסקה 13) כמו למשל מספר
9 תעודות זהות שגוי של המנוח. מה גם שהתובעים לא הציגו כל ראיה לעניין משלוח או היעדרו
10 של מכתב למנוח, וב"כ התובעים לא חקר את נציגת הנתבעת בעניין זה.

תיאור ההליכים

- 11
- 12 39. ביום 9.3.17 התקיים דיון מקדמי בתיק בפני הרשמת עדי ריכטמן, במסגרתו ניתנה החלטה
13 בדבר העברת התיק להוכחות בפני מותב.
- 14 40. תצהירי עדות ראשית מטעם התובעים הוגשו בתאריך 1.6.17, ותצהיר עדותו הראשית של
15 גב' רחלי רוניק, מנהלת צוות במחלקת המידע בחטיבת הפנסיה של "עמיתים - קרנות
16 הפנסיה הוותיקות" (להלן: "גב' רוניק"), לרבות הנתבעת, הוגש מטעמה בתאריך 22.10.17.
- 17 41. דיון ההוכחות התקיים בתאריך 11.6.18 ולאחריו הגישו הצדדים סיכומים בכתב.

השאלה שבמחלוקת

- 18
- 19 42. האם זכאים יורשיו של המנוח (התובעים) לקבל את הכספים אותם צבר המנוח כסכום חד
20 פעמי, בשעה שהוא עצמו לא יכול היה, רפואית וקוגניטיבית, להורות לקרן על פדיון הכספים
21 במהלך 60 הימים שלאחר הגעתו לגיל פרישה?

דיון והכרעה

- 22
- 23 **הרקע הנורמטיבי והוראות התקנון**
- 24 43. אין מחלוקת שהנתבעת הנה קרן פנסיה כמשמעותה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור
25 וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל),
26 התשס"ה-2005, הפועלת על פי תקנון שאושר על ידי הגופים המוסמכים. על פי ההלכה
27 הפסוקה "זכויות התובע, כמו יתר מבוטחי הקרן, תלויות בהוראות התקנון אשר היו בתוקף

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

1 במועד קרות האירוע המזכה" (בג"צ 932/91 קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות
2 נ' בית הדין הארצי לעבודה, 16.4.92).
3 אין גם מחלוקת בין הצדדים כי נוסח התקנון הרלוונטי לצורך הדיון בתביעה שבפנינו הינו
4 מהדורת מרץ 2005, שצורף כנספח ב לכתב ההגנה.
5 .44 סעיף 48 לתקנון, הסעיף עליו מבססת הנתבעת את החלטתה לדחות את התביעה, קובע כך:

6
7 "א. מבוטח או מבוטח לשעבר רשאי למשוך כספים שנצברו

8 בחשבונות בקרן, ובלבד שהתקיימו כל התנאים האלה:

9 (1) המבוטח או המבוטח לשעבר הגיש לקרן

10 בקשה למשיכת כספים שנצברו בחשבונו

11 וצירף לה כתב ויתור, בטופס שהכינה לכך

12 הנהלת הקרן, בו הוא מוותר על זכאותו לקבלת

13 קצבה כלשהיא מהקרן;

14 (2) נותקו יחסי עובד ומעביד בין המבוטח לבין

15 מעבידו;

16 (3) המבוטח לא קיבל מהקרן קצבת נכות במשך

17 תקופה של 12 חודשים או יותר או עבור חודש

18 אחד או יותר במהלך התקופה של 60 חודשים

19 לפני חודש הזכאות הראשון שלו לקצבת

20 זקנה;

21 (4) במועד הגשת הבקשה המבוטח אינו מקבל

22 קצבת נכות או קצבת זקנה מקרן ותיקה אחרת

23 שבהסדר;

24 (5) בטל.

25 ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), מבוטח שהחל לקבל

26 קצבת זקנה מהקרן או שחלפו למעלה משישים ימים

27 מחודש הזכאות הראשון שלו לקצבת זקנה או שישים

28 ימים מהמועד בו נותקו יחסי עובד ומעביד בין המבוטח

29 לבין המעביד האחרון שביטח אותו בקרן, לפי המועד

30 המאוחר מבין השניים, לא יהיה רשאי למשוך כספים

31 שנצברו לזכותו בקרן.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 ג. יתומיו של מבוטח שנפטר רשאים למשוך כספים
2 שנצברו בחשבונו בקרן, ובלבד שהתקיימו כל התנאים
3 האלה:
4 (1) המבוטח לא השאיר אחריו שאירים אחרים;
5 (2) לכל אחד מהיתומים מלאו 18 שנים או יותר
6 במועד בו נפטר המבוטח;
7 (3) כל היתומים הגישו לקרן בקשה למשיכת
8 כספים שנצברו בחשבונו וצירפו לה כתב
9 ויתור, בטופס שהכינה לכך הנהלת הקרן, בו
10 הם מוותרים על זכאותם לקבלת קצבה כלשהי
11 מהקרן;
12 (4) תנאים (3) עד (5) בסעיף קטן (א) התקיימו
13 לגבי המבוטח במועד בו נפטר.
14 ד. הסכום שישולם על ידי הקרן כאמור בסעיפים קטנים
15 (א) ו- (ג) לעיל יחושב על פי נוסחת ערכי פדיון כמפורט
16 בנספח ז'.
17 ה. התקיים האמור בסעיף קטן (ג) והיו שני יתומים או
18 יותר, יחולק ביניהם הסכום האמור בסעיף קטן (ד)
19 באופן שווה."
20
21 45. תקנון קרן הפנסיה הוא הקובע את מערכת היחסים וזכויות הצדדים. כל סטייה של קרן
22 הפנסיה מהתקנון פוגעת פגיעה אסורה בכלל עמיתי הקרן, שכן תוביל להפליה אסורה בין
23 העמיתים ולהפרת חובת הנאמנות של קרן הפנסיה כלפי עמיתה (בג"צ 6460/052 משה
24 אליאב נ' בית הדין הארצי לעבודה, דינים עליון, כרד עו, 474, סעיף 16 לחוק הפיקוח על
25 שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005).
- 26 האם זכאים יורשיו של המנוח למשיכת הכספים שצבר בקרן כסכום חד פעמי?
- 27 46. לא יכולה להיות מחלוקת באשר לעצם קיומה של שאירה למנוח בעת פטירתו. אשר על כן,
28 לטעמינו צודקת הקרן בכל טענותיה באשר להיעדר הזכאות למשיכת הכספים לאחר
29 פטירתו של המנוח.
30
31

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 יחד עם זאת, במהלך 60 הימים שבין מועד זכאותו לקבלת קצבת זקנה, במהלכם יכול היה
2 להגיש בקשה למשיכת הכספים בעודו בחיים - אנו חלוקים על דעת הקרן.
- 3 בכל כתיבי טענותיה, מדגישה הנתבעת שהמנוח, בעת פטירתו, היה פנסיונר ולא מבוטח או
4 מבוטח לשעבר, ולכן לא נכנס לגדר סעיף 48 לתקנון. יחד עם זאת, גב' רזניק העידה כי אילו
5 המנוח עצמו היה מבקש את משיכת הכספים במשך אותם 60 ימים בהתאם לסעיף - הקרן
6 הייתה מאפשרת לו את המשיכה (עמ' 28, ש' 4-6 לפרוטוקול הדיון). לכן, נראה כי הקרן
7 עצמה מבינה שהסעיף אכן חל על המנוח במהלך אותם 58 ימים שבין הגעתו לגיל פרישה
8 ועד פטירתו.
- 9 יתכן שאדם מן היישוב, טרם הגעתו לגיל פרישה, יתקשר לקרן הפנסיה לברר מה זכאויותיו.
10 אך במצב זה, בו המנוח היה חולה מאוד בחודשים שלפני הגעתו לגיל פרישה, לא ניתן היה
11 לצפות ממנו כי יעשה זאת. בנסיבות הספציפיות של המקרה שלפנינו, לא הוגן יהיה, לדעתנו,
12 לשלול את כספי הפנסיה של המנוח, שהיה על עשר דווי בתקופה כה קריטית.
- 13 לכך יש להוסיף ולהדגיש כי הקרן מעולם לא העבירה לידי המנוח או לידי התובעים תשלום
14 כלשהו ולכן אין מדובר במצב בו התובעים התחרטו על מנת להשיא תשואתם מהקרן (מצב
15 אסור), כי אם על מצב בו התובעים, כמו גם המנוח עצמו לא ידעו מה הן האפשרויות
16 העומדות בפניהם באשר לאותם כספי פנסיה של המנוח. לטעמינו אין ספק כי אילו היו
17 יודעים, היו פועלים בדרך אחרת ובוחרים בחירה מושכלת טרם פטירתו של המנוח ועל אף
18 המצב הקשה בו היו שרויים.
- 19 לטענת התובעים, נוכח מצבו הרפואי של אביהם במהלך אותם 60 הימים, ונוכח מצבה
20 הרפואי הסטטי של אמם משנת 1999 וכאשר תוחלת חייה קצרה, אין ספק כי המנוח היה
21 מבקש את משיכת הכספים אילו היה יודע כי ללא בקשתו זו הכספים שצבר במשך כל חייו
22 יאבדו.
- 23 אומנם בזהירות, שכן אין אנו יכולים להיכנס לנעליו של המנוח ולנבא את רצונותיו, נאמר
24 כי אנו נוטים להסכים עם טענתם זו של התובעים. אדם על ערש דווי, אשר מבין כי תוחלת
25 חייו קצרה ויודע מה מצבה הרפואי של שאירתו אותה ליווה במשך שנים כה רבות ללא
26 שינוי, היה מבקש את משיכת הכספים ולא בוחר בקבלת קצבת זקנה או שאירים - זאת
27 אילו ידע מה האפשרויות העומדות בפניו.
- 28
- 29

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

- 1 נכון הוא שהתובעים נמנעו מהגשת בקשה למינוי אפוטרופוס למנוח. יתכן כי בכך התרשלו. 53.
- 2 מנגד, קשה לשפוט ילדים שבמשך מספר חודשים ראו את אביהם קמל ונאבד, במצב קשה, 54.
- 3 ומובן מדוע לא חשבו לעסוק בעניינים מסוג זה, ולטעמינו אין להשליך את סכומי הפנסיה 55.
- 4 הגבוהים שצבר המנוח אך בשל טענה זו, ויכול וגם אילו היו מגישים את הבקשה לא היו 56.
- 5 יודעים כי עליהם לטפל בכספים אלה במהלך אותם 60 ימים שלאחר הגעתו לגיל פרישה. 57.
- 6 יתר על כן, אנו בדעה כי מכתב שהיה נשלח לתובעים כחצי שנה טרם הגעתו של המנוח לגיל 58.
- 7 הפרישה, ומסביר בפירוט את האפשרויות העומדות בפניהם - היה מסייע בידיהם להבין את 59.
- 8 מצבם ומעודד אותם להגיש בקשה בשמו למשיכת הכספים טרם פטירתו, במהלך התקופה 60.
- 9 המתאימה לכך. בהקשר זה נפנה לפסק הדין בעניין גולדשטיין. כלומר: עצם העובדה 61.
- 10 שמכתב כזה לא נשלח, לכאורה, למנוח - היא למעשה הפרת הקרן את חובותיה, הפרה 62.
- 11 שלטעמנו יש מקום כי תעניק לתובעים את מבוקשם. 63.
- 12 אומנם, בכתב התביעה התובעים אינם טוענים לאי שליחת המכתב, ונראה כי נודעו לחובה 64.
- 13 זו רק לאחר פסק דין גולדשטיין, אך בהחלט מאזכרים שוב ושוב את חובת הגילוי המלא 65.
- 14 ואת הנאמנות המוגברת שחלות על קרן פנסיה, מתוקפן היה עליה לשלוח את אותו המכתב. 66.
- 15 אשר לטענת הנתבעת בדבר הרחבת חזית הטענה לגבי אי משלוח המכתב נציין, כי גם אילו 67.
- 16 טענה זו לא נטענה במפורש בכתב התביעה - יכול היה בית הדין, מטעמו וככל שראה כי זוהי 68.
- 17 ההחלטה הצודקת והנכונה בהליך - להפנות לפסק הדין בעניין גולדשטיין באופן עצמאי 69.
- 18 ולפסוק על פיו. 70.
- 19 בנימה אישית, אותה רואים אנו לנכון לציין בהליך זה באופן חריג, תפקידנו כשופטים 71.
- 20 מטרתו העיקרית להגיע לתוצאה צודקת והוגנת כלפי כל המעורבים. במקרה דנן ובנסיבות 72.
- 21 המתוארות לעיל, לטעמינו, התוצאה הצודקת היא קבלת התביעה והעברת הכספים שנצברו 73.
- 22 לטובת המנוח ליורשיו. 74.
- 23 **סוף דבר:**
- 24 58. התביעה מתקבלת.
- 25 59. התובעים זכאים למשוך את כספי הפנסיה של המנוח מהנתבעת כסכום חד פעמי.
- 26 60. הנתבעת תשא בהוצאות התובעים ושכ"ט עו"ד בסך 7,500 ₪ שישולמו בתוך 30 ימים מהיום.
- 27
- 28

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ק"ג 16-10-27193

1 פסק הדין ניתן לערעור בזכות לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 30 ימים ממועד קבלת פסק
2 הדין.

3

4

5

6 ניתן היום, ט"ז אייר תשע"ט, (21 מאי 2019), בהעדר הצדדים ויישלה אליהם.

7

8

תומר סילורה, שופט

נ.צ. מעסיקים הגב' מיכל
שמר

9

10

11

12

13

